

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura we Wrocławiu

LWR.410.007.02.2021

**Pani
Marta Idzik
Dyrektor
Powiatowego Urzędu Pracy
w Zgorzelcu**

Powiatowy Urząd Pracy w Zgorzelcu
ul. Kazimierza Pułaskiego 14
59-900 Zgorzelec

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/21/043 – „Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych przez powiatowe urzędy pracy”

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Powiatowy Urząd Pracy w Zgorzelcu (dalej: PUP, PUP w Zgorzelcu lub Urząd), ul. Kazimierza Pułaskiego 14, 59-900 Zgorzelec
Kierownik jednostki kontrolowanej	Marta Idzik, Dyrektor Powiatowego Urzędu Pracy w Zgorzelcu, od dnia 7 listopada 2020 r. W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełniła Danuta Plutecka, Dyrektor PUP, od dnia 1 lutego 2010 r. do dnia 6 listopada 2020 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Realizacja zadań przez powiatowe urzędy pracy w zakresie polityki rynku pracy, ze szczególnym uwzględnieniem funkcjonowania osób niepełnosprawnych na tym rynku. 2. Prawdliwość i skuteczność aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych oraz trwałość ich zatrudnienia.
Okres objęty kontrolą	Lata 2018-2020. Dla realizacji celu kontroli zostały wykorzystane także dane statystyczne oraz dokumenty sporządzone przed i po tym okresie.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura we Wrocławiu
Kontroler	Maria Ossowska, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWR/84/2021 z dnia 17 maja 2021 r.

(akta kontroli str. 1-4)

¹ Dz.U. z 2020 r. poz. 1200, ze zm. Dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Urząd, w latach 2018-2020 aktywnie realizował zadania w zakresie polityki rynku pracy oraz prawidłowo aktywizował bezrobotne osoby z niepełnosprawnością i poszukujące pracy z zastosowaniem tych samych standardów, co dla pozostałych zarejestrowanych bezrobotnych i poszukujących pracy. Mimo stanu epidemii COVID-19 w 2020 r. nie odnotowano wzrostu bezrobocia wśród osób z niepełnosprawnością.

PUP pozyskiwał i prawidłowo wydatkował środki finansowe przeznaczone na zadania związane z aktywizacją bezrobotnych osób z niepełnosprawnością i poszukujących pracy. Urząd realizował sześć projektów w zakresie przeciwdziałania bezrobociu i aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych, w których wzięło udział 12 bezrobotnych osób z niepełnosprawnością.

W okresie objętym kontrolą zarejestrowano 550 bezrobotnych i poszukujących pracy osób z niepełnosprawnością, z których aktywnymi formami aktywizacji objęto 21 osób, tj. 3,8%. Zatrudnienie uzyskało 220 osób z niepełnosprawnością. Wszystkie zarejestrowane jako bezrobotne i poszukujące pracy osoby z niepełnosprawnością objęte były natomiast pośrednictwem pracy i poradnictwem zawodowym.

PUP nie opracował Programu promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy, który zgodnie z art. 9 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy³, powinien stanowić część powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych.

Urząd realizował Powiatowy Program Działań na rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2016-2020, opracowany przez Powiat Zgorzelecki i przyjęty stosowną uchwałą Rady Powiatu Zgorzeleckiego. Program ten nie posiadał zdefiniowanych bazowych i docelowych wartości żadnego z mierników (wskaźników), co uniemożliwiało monitorowanie stopnia realizacji przyjętych celów i zadań. Mogło to także niekorzystnie wpływać na nieprecyzyjne określenie potrzeb wydatkowania środków publicznych oraz stopnia i terminu, w jakim potrzeby te powinny być zrealizowane. Brak przypisania wskaźnikom mierzalnych wartości uniemożliwiało monitorowanie tego Programu, które powinno stanowić integralną część jego realizacji i zarządzania. W kolejnym Programie opracowanym na lata 2021-2027 również nie zdefiniowano docelowych wartości żadnego z mierników (wskaźników) osiągnięcia celu.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych obowiązująca na lata 2015-2020 również nie posiadała zdefiniowanych docelowych wartości żadnego z mierników (wskaźników) osiągnięcia celu strategicznego związanego z aktywizacją zawodową osób z niepełnosprawnością. W kolejnej Strategii opracowanej na lata 2021-2027 wskazano mierzalne wskaźniki w obszarze polityki rynku pracy w ramach monitorowania i ewaluacji Strategii.

Indywidualne plany działania (IPD)⁴ były przygotowywane przy udziale bezrobotnych, a ich przygotowanie przebiegało terminowo. Jednakże w okresie

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Dz.U. z 2021 r. poz. 1100, ze zm. Dalej: ustawa o promocji zatrudnienia.

⁴ Indywidualny Plan Działania (IPD), to plan działań obejmujących podstawowe usługi rynku pracy wspierane instrumentami rynku pracy w celu zatrudnienia bezrobotnego lub poszukującego pracy. Pomoc udzielana przez powiatowy urząd pracy w ramach IPD jest dostosowana do indywidualnych potrzeb i możliwości, z uwzględnieniem wykształcenia, doświadczenia zawodowego oraz możliwości podjęcia pracy lub działalności gospodarczej.

objętym kontrolą, żadną formą aktywizacji zawodowej nie objęto 137 osób z niepełnosprawnością ujętych w latach 2018-2020 w rejestrze osób bezrobotnych.

W Strategiach Rozwiązywania Problemów Społecznych, obowiązujących na lata 2015-2020 oraz na lata 2021-2027, nie opracowano Programu promocji zatrudnienia i aktywizacji lokalnego rynku pracy, wymaganego art. 9 ust. 1 pkt 1 ustawy o promocji zatrudnienia. W informacji dla NIK, Starosta Zgorzelecki wskazywał na okoliczność powierzenia opracowania Strategii firmie zewnętrznej. Na dzień zakończenia czynności kontrolnych⁵ Program ten, który ma obowiązywać na kolejne lata 2021-2027, był w opracowywaniu.

Budynek Urzędu został dostosowany do potrzeb osób z niepełnosprawnością.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowej⁶ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Realizacja zadań przez powiatowe urzędy pracy w zakresie polityki rynku pracy, ze szczególnym uwzględnieniem funkcjonowania osób niepełnosprawnych

1.1. Realizacja zadań samorządu powiatowego w zakresie polityki rynku pracy

Opis stanu faktycznego

1.1.1. W okresie objętym kontrolą w Zgorzelcu obowiązywała Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2015-2020⁷ (dalej: Strategia na lata 2015-2021) oraz na lata 2021-2027⁸ (dalej: Strategia na lata 2021-2027). Urząd nie uczestniczył w opracowaniu obu dokumentów. Żadna ze Strategii nie zawierała Programu promocji zatrudnienia i aktywizacji lokalnego rynku pracy (dalej: Program promocji zatrudnienia), co jest niezgodne z art. 9 ust. 1 pkt 1 ustawy o promocji zatrudnienia. Zadania powiatu w zakresie polityki rynku pracy, do których należy m.in. opracowanie i realizacja Programu promocji zatrudnienia realizują zgodnie z art. 9 ust. 2 ustawy o promocji zatrudnienia powiatowe urzędy pracy. Zagadnienie szczegółowo zostało opisane w sekcji *stwierdzone nieprawidłowości*.

W obu Strategiach ustalono jeden cel strategiczny związany z aktywizacją zawodową osób z niepełnosprawnością (*Poprawa warunków dla wzrostu liczby i jakości miejsc pracy*), realizowany poprzez trzy cele szczegółowe:

- wspieranie rozwoju małych przedsiębiorstw;
- rozwijanie współpracy pomiędzy instytucjami powiatu, organizacjami pozarządowymi, przedsiębiorstwami i pracodawcami;
- aktywizacja zawodowa z uwzględnieniem osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy.

W Strategii na lata 2015-2020 nie zostały określone mierzalne wskaźniki realizacji założonych celów, jak też wartości oczekiwanych rezultatów.

Według informacji Starosty Zgorzeleckiego we wskazanej Strategii nie zostały określone mierzalne wskaźniki realizacji założonych celów, jak też wartości

⁵ Tj. 2 lipca 2021 r.

⁶ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁷ Przyjęta uchwałą nr XII/79/15 Rady Powiatu Zgorzeleckiego z dnia 30 października 2015 r.

⁸ Przyjęta uchwałą nr XXXI/203/2021 Rady Powiatu Zgorzeleckiego z dnia 1 kwietnia 2021 r.

oczekiwanych rezultatów, jednakże PUP w Zgorzelcu co roku sporządzał szczegółową informację o sytuacji na lokalnym rynku pracy oraz sprawozdania z działalności Urzędu w zakresie aktywizacji osób bezrobotnych, w tym z niepełnosprawnością z Powiatu Zgorzeleckiego. Również coroczne sprawozdania z realizacji Strategii przygotowywane są przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zgorzelcu i przedstawiane Staroście Zgorzeleckiemu.

W Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021-2027 wskazano 11 mierzalnych wskaźników realizacji założonych celów, z których jeden odnosił się wprost do osób z niepełnosprawnością - liczba osób z niepełnosprawnością, które skorzystały ze wsparcia PUP. Dla przyjętych mierzalnych wskaźników nie określono jednak wartości bazowych i docelowych, pozwalających na monitorowanie stopnia realizacji celów i zadań oraz ich ewaluacji.

W okresie objętym kontrolą PUP w Zgorzelcu realizował Powiatowy Program Działań na rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2015-2020⁹ (dalej: Program). Urząd uczestniczył, obok Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Zgorzelcu, w przygotowaniu projektu tego Programu. W ramach celu 5 – „*Wzrost aktywności zawodowej i edukacyjnej osób niepełnosprawnych*”, Program ten zakładał realizację przez PUP w Zgorzelcu siedmiu zadań, tj.: [1] aktywizacja, pomoc i doradztwo w zakresie poruszania się po rynku pracy; [2] szkolenia i przekwalifikowania zawodowe dla osób z niepełnosprawnością; [3] aktywna polityka pozyskiwania pracodawców przyczyniająca się do tworzenia nowych miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnością; [4] promocja samozatrudnienia wśród osób z niepełnosprawnością; [5] współpraca z instytucjami i partnerami zajmującymi się problematyką aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnością; [6] promowanie idei kształcenia osób z niepełnosprawnością; [7] pośrednictwo pracy.

Za oczekiwane rezultaty przyjęto zwiększenie możliwości wykorzystania potencjału zawodowego osób z niepełnosprawnością poprzez: [1] dostęp do pośrednictwa, poradnictwa i doradztwa i doradztwa zawodowego oraz kursów i szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe, [2] zmianę profilu wykształcenia lub przekwalifikowanie osób z niepełnosprawnością zgodnie z potrzebami lokalnego rynku pracy, [3] umożliwienie osobom z niepełnosprawnością zdobycia odpowiedniego zatrudnienia, [4] wzrost poziomu wiedzy dotyczącej form i możliwości zatrudnienia osób z niepełnosprawnością oraz świadomości społecznej w zakresie rehabilitacji zawodowej tych osób, [5] wyrównanie szans i ograniczenie zjawiska dyskryminacji osób z niepełnosprawnością na rynku pracy.

Powiatowy Program Działań na rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2021-2027¹⁰ zawierał powtórzenie zadań i oczekiwanych rezultatów ich realizacji zamieszczonych w poprzednio obowiązującym Programie. W żadnym z Programów dla zaplanowanych celów i zadań nie określono mierzalnych wskaźników, ani nie określono wartości bazowych i docelowych mierników, którego pozwoliłyby na monitorowanie i ewaluację realizacji Programu.

(akta kontroli str. 172-274; 275-432; 433-474; 475-524; 525-590; 3020-3024)

Dyrektor PUP wyjaśniła, że corocznie z Urzędu były przekazywane do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Zgorzelcu sprawozdania (które trafiały na sesje Rady Powiatu Zgorzeleckiego) z realizacji V celu strategicznego Programu, tj. *wzrost aktywności zawodowej i edukacyjnej osób z niepełnosprawnością*.

(akta kontroli str. 3212-3213)

⁹ Przyjęty uchwałą nr V/27/15 Rady Powiatu Zgorzeleckiego z dnia 26 lutego 2015 r.

¹⁰ Przyjęty uchwałą nr XXXI/202/15 Rady Powiatu Zgorzeleckiego z dnia 1 kwietnia 2021 r.

Z informacji Starosty Zgorzeleckiego wynikało, że:

[1] zgodnie z zapisami przedmiotowych Programów monitoring poziomu realizacji powinien odbywać się na podstawie informacji pozyskanych od podmiotów odpowiedzialnych za wykonywanie poszczególnych zadań. Proponowane działania niejednokrotnie trudno byłoby ocenić przekładając je na mierzalne wartości; [2] ocena postępu realizacji Programu dokonywana była corocznie na podstawie sprawozdań zebranych od jednostek realizujących ten Program. Scalone sprawozdanie z realizacji tego Programu zostało poddane ocenie przez Powiatową Społeczną Radę do spraw Osób Niepełnosprawnych i przedstawiane Zarządowi i Radzie Powiatu Zgorzeleckiego, a następnie przesłane do Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu.

Stan realizacji zadań określonych w Programie oraz oczekiwanych rezultatów, prezentowane były w rocznych sprawozdaniach przedkładanych przez PUP do Starostwa Powiatowego w Zgorzelcu. Przykładowo, według danych sprawozdań, aktywizacją zawodową¹¹ objętych zostało 27 osób z niepełnosprawnością w 2018 r., 28 osób w 2019 r. i 10 osób w 2020 r. W sprawozdaniach nie ujmowano osób z niepełnosprawnością, które podjęły pracę w wyniku podejmowanych przez PUP działań aktywizacyjnych.

(akta kontroli str. 3020-3024)

1.1.2. Środki na realizację zadań z zakresu aktywizacji lokalnego rynku pracy pozyskiwano z Funduszu Pracy (według algorytmu), Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego oraz Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (dalej: PO WER). Dodatkowo, w ramach przyznanych limitów, Urząd realizował zadania z zakresu aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnością, o których mowa w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych¹², finansowane przez Starostwo Powiatowe w Zgorzelcu ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (dalej: PFRON).

Dokonując podziału limitów środków z Funduszu Pracy przyznanych na lata 2018-2020 kierowano się m.in.: danymi statystycznymi, ofertami pracy deficytowymi i nadwyżkowymi na lokalnym rynku pracy, wynikami i efektywnością danych form aktywizacji zawodowej w poprzednich latach, zapotrzebowaniem zgłaszanym przez zainteresowanych pracodawców lub osoby zarejestrowane w PUP w Zgorzelcu.

Na realizację podstawowych form aktywizacji zawodowej bezrobotnych osób z niepełnosprawnością wydatkowano: w 2018 r. - 185,62 tys. zł, co stanowiło 5,19% w wydatkach na aktywizację bezrobotnych ogółem w danym roku (3 574,20 tys. zł); w 2019 r. - 230,48 tys. zł, co stanowiło 7,45% w wydatkach na aktywizację bezrobotnych ogółem (3 090,83 tys. zł); w 2020 r. - 74,61 tys. zł, co stanowiło 2,55% w wydatkach na aktywizację bezrobotnych ogółem (2 919,93 tys. zł).

Ze środków PFRON PUP w Zgorzelcu realizował zadania wskazane w uchwałach Rady Powiatu Zgorzeleckiego¹³, o których mowa w art. 11, art. 38 i art. 40 ustawy o rehabilitacji zawodowej. Środki wydatkowane były w kwotach mieszczących się w limitach określonych w przedmiotowych uchwałach, przy czym płatności dokonywane były przez Starostwo Powiatowe w Zgorzelcu. Finansowane ze

¹¹ Przyznanie środków na podjęcie działalności gospodarczej, refundacja kosztów wyposażenia stanowiska pracy dla osoby z niepełnosprawnością.

¹² Dz.U. z 2021 r. poz. 573. Dalej: ustawa o rehabilitacji zawodowej.

¹³ Uchwała nr LI/297/18 z dnia 23 marca 2018 r., Uchwała nr LI/339/18 z dnia 26 października 2018 r.; Uchwała nr VII/49/2019 z dnia 28 marca 2019 r., Uchwała nr XI/83/2019 z dnia 14 czerwca 2019 r.; Uchwała nr XVI/107/2019 z dnia 31 października 2019 r.; Uchwała nr XVII/129/2019 z dnia 28 listopada 2019 r.; Uchwała nr XXIII/155/2020 z dnia 28 maja 2020 r., Uchwała nr XXIII/188/2020 z dnia 29 października 2020 r.

środków PFRON zadania, o których mowa w art. 12a ustawy o rehabilitacji zawodowej (jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej) oraz art. 26e (zwrot kosztów wyposażenia/wyposażenia stanowiska pracy), realizowane były przez Starostwo Powiatowe w Zgorzelcu. W 2021 r., zgodnie z uchwałą Rady Powiatu Zgorzeleckiego z dnia 1 kwietnia 2021 r. w sprawie zadań i wysokości środków PFRON przeznaczonych dla Powiatu Zgorzeleckiego, zadania o których mowa w art. 12a i art. 26e ustawy o rehabilitacji zawodowej były realizowane przez PUP w Zgorzelcu. W kontrolowanym okresie wydatki ze środków PFRON wyniosły odpowiednio 151,6 tys. zł, 144,43 tys. zł, 45,0 tys. zł i zostały poniesione w wysokości i na zadania określone w uchwałach Rady Powiatu Zgorzeleckiego na aktywizację, w formie jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej oraz refundacji kosztów wyposażenia/wyposażenia stanowiska pracy, a także organizacji stażu.

W ocenie PUP w Zgorzelcu, łączne środki finansowe przeznaczone na aktywizację osób z niepełnosprawnością były wystarczające. W latach 2018-2020 nie było przypadków odmowy aktywizacji osób z niepełnosprawnością ze względu na brak środków.

(akta kontroli str. 92-103; 591-803; 804-830; 2964; 3000-3007)

1.1.3. W latach 2018-2020 PUP w Zgorzelcu realizował sześć projektów w zakresie promocji zatrudnienia, w tym przeciwdziałania bezrobociu, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej bezrobotnych:

- trzy projekty pod nazwą: „Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych po 30 roku życia w Powiecie Zgorzeleckim” (2018 r.), „Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych po 30 roku życia w Powiecie Zgorzeleckim” (2019 r.), „Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych po 30 roku życia w Powiecie Zgorzeleckim” (2020-2021) - realizowane w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Projekt był skierowany do osób powyżej 30 roku życia pozostających bez zatrudnienia, zarejestrowanych jako osoby bezrobotne, w tym znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy (tj. osób powyżej 50 roku życia, kobiet, osób z niepełnosprawnością, osób długotrwale bezrobotnych oraz osób o niskich kwalifikacjach);
- trzy projekty pod nazwą: „Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w Powiecie Zgorzeleckim (III)” - założono wsparcie dziewięciu osób z niepełnosprawnością - udział wzięły trzy osoby z niepełnosprawnością; „Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w Powiecie Zgorzeleckim (IV)” - założono wsparcie jednej osoby z niepełnosprawnością - udział wzięły cztery osoby z niepełnosprawnością; „Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w Powiecie Zgorzeleckim (V)” - do końca 2021 r. założono wsparcie dwóch osób z niepełnosprawnością - do końca 2020 r. udział wzięła jedna osoba z niepełnosprawnością.

Szczegółowym badaniem objęto trzy projekty pod nazwą: „Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych po 30. roku życia w Powiecie Zgorzeleckim”. Ustalono, że:

- w 2018 r. wsparciem miało zostać objętych 89 osób, w tym siedem¹⁴ osób z niepełnosprawnością (cztery kobiety i trzech mężczyzn); w 2019 r. 77 osób, w tym siedem¹⁵ osób z niepełnosprawnością (cztery kobiety i trzech mężczyzn),

¹⁴ Według stanu na dzień 31 grudnia 2017 r. w PUP w Zgorzelcu zarejestrowane były 93 osoby z niepełnosprawnością w wieku powyżej 30 lat, kwalifikujące się do objęcia wsparciem w ramach projektu.

¹⁵ Według stanu na dzień 31 grudnia 2018 r. w PUP w Zgorzelcu zarejestrowanych było 91 osób z niepełnosprawnością w wieku powyżej 30 lat, kwalifikujących się do objęcia wsparciem w ramach projektu.

a w latach 2020-2021 – 26 osób z niepełnosprawnością (14 kobiet i 12 mężczyzn);

- wartość docelową wskaźnika efektywności zatrudnieniowej dla osób w najtrudniejszej sytuacji (osoby powyżej 50 roku, kobiety, osoby z niepełnosprawnością, osoby długotrwale bezrobotne, osoby z niskimi kwalifikacjami) ustalono w wysokości 42% w 2018 r., 45% w 2019 r. i 44,3% w 2020 r. W 2018 r. wskaźnik wyniósł 48,28%, natomiast w 2019 r. – 65,52%;
- w 2018 r. wsparciem objęta została jedna osoba z niepełnosprawnością, przy założonej wartości docelowej siedem osób, natomiast w 2019 r. dwie osoby, przy założonej wartości docelowej siedmiu osób;
- do dnia zakończenia czynności kontrolnych w latach 2020-2021 wsparciem zostały objęte trzy osoby z niepełnosprawnością, mężczyźni – jeden w 2020 r. i dwóch w 2021 r.

Z wyjaśnień Dyrektor PUP wynikało, że pomimo ogłaszanych naborów do uczestnictwa w projektach umieszczanych na stronie internetowej PUP, stronie internetowej Starostwa Powiatowego w Zgorzelcu, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Zgorzelcu, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zgorzelcu oraz w lokalnych mediach, a także informowania osób z niepełnosprawnością przez doradców klienta, nie odnotowano większej liczby osób z niepełnosprawnością zainteresowanych uczestnictwem.

(akta kontroli str. 831-1195; 1196-1575; 1576-1918; 1919-2221; 2222-2629; 2630-3827; 2957-2958)

1.1.4. Budynek Urzędu był dostosowany do potrzeb osób z niepełnosprawnością. Bezpośrednio przed budynkiem Urzędu zostały wydzielone trzy miejsca postojowe dla samochodów osobowych użytkowanych przez osoby z niepełnosprawnością, oznaczone znakiem pionowym i poziomym. Do budynku Urzędu prowadziły dwa wejścia, z których jedno umożliwiało dojście do windy w poziomej płaszczyźnie bez pokonywania jakiegokolwiek progów o szerokości 160 cm i długości 380 cm, wyposażone w obustronne poręcze o odstępach 140 cm. Przy wejściu do windy umieszczono dzwonek (na wysokości umożliwiającej skorzystanie z poziomego wózka inwalidzkiego). Winda kursowała do drugiego piętra budynku PUP. Numer piętra w windzie był oznaczony również w systemie Braille'a. Zgodnie z obowiązującą w Urzędzie procedurą obsługi osób z niepełnosprawnością¹⁶, po usłyszeniu sygnału dzwonka wyznaczony pracownik udziela osobie z niepełnosprawnością pomocy w dotarciu do miejsca obsługi lub właściwy pracownik realizuje obsługę w wyznaczonym pokoju na parterze budynku.

W budynku Urzędu na parterze, naprzeciwko windy, zapewniono pomieszczenie higieniczno-sanitarne przystosowane dla osób z niepełnosprawnością. W pomieszczeniu tym zapewniono przestrzeń manewrową o wymiarach co najmniej 1,5m x 1,5m oraz zainstalowano uchwyty ułatwiające korzystanie z urządzenia higieniczno-sanitarne. W całym budynku Urzędu drzwi nie miały progów.

W Urzędzie opracowano plan ewakuacji osób ze szczególnymi potrzebami, w ramach którego powołany był zespół na czele z koordynatorem ewakuacji, spośród pracowników Urzędu przeszkolonych w zakresie udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej. W Urzędzie znajdowało się również pomieszczenie do oczekiwania na ewakuację dla osób ze szczególnymi potrzebami, które było również pomieszczeniem przeznaczonym dla kobiet w ciąży, matek karmiących, osób

¹⁶ Wprowadzoną przez Dyrektor PUP do stosowania z dniem 10 maja 2021 r.

z dziećmi, a także osób, które ze względu na swoje ograniczenia potrzebują odpoczynku.

Informację o usługach świadczonych przez Urząd oraz o ofertach pracy można było uzyskać na ogólnodostępnym stanowisku komputerowym, umożliwiającym korzystanie z niego przez osoby z niepełnosprawnością. W dostępnych systemach komputera została wydzielona odrębna zakładka o ofertach pracy dla osób z niepełnosprawnością.

W latach 2018-2020 w PUP w Zgorzelcu była możliwość skorzystania z usług tłumacza języka migowego. Osoby z niepełnosprawnością wzrokową zgłaszały się do Urzędu wraz z opiekunem, asystentem lub kimś bliskim z rodziny.

(akta kontroli str. 2971-2999; 3017-3019)

1.2. Rejestracja bezrobotnych i poszukujących pracy

1.2.1. W okresie objętym kontrolą (według stanu na koniec roku) liczba osób zarejestrowanych w PUP w Zgorzelcu jako bezrobotne wynosiła odpowiednio: 1 437 (2018 r.), 1 369 (2019 r.) i 1 625 (2020 r.), natomiast jako poszukujących pracy: 76, 83 i 78.

Bezrobotnych osób z niepełnosprawnością zarejestrowano w kolejnych latach odpowiednio 186, 185 i 179, co stanowiło 12,9%, 13,5% i 11% w liczbie bezrobotnych ogółem. Osób z niepełnosprawnością poszukujących pracy zarejestrowano w tych latach 14, 12 i 13 osób, co stanowiło odpowiednio 18,4%, 14,4% i 16,7% poszukujących pracy ogółem. Liczba osób z niepełnosprawnością, długotrwale bezrobotnych i poszukujących pracy wynosiła 126 osób na koniec 2018 r.¹⁷, 131 na koniec 2019 r.¹⁸ i 130 na koniec 2020 r.¹⁹.

Średni czas oczekiwania na podjęcie pracy osób z niepełnosprawnością wynosił 500 dni i był dłuższy o 121 dni niż czas oczekiwania dla wszystkich bezrobotnych, który wynosił 379 dni. Udział bezrobotnych z niepełnosprawnością pozostających w ewidencji PUP w Zgorzelcu powyżej 24 miesięcy wynosił 38% - 39% bezrobotnych niepełnosprawnych ogółem, podczas gdy udział osób bezrobotnych pozostających w ewidencji PUP w Zgorzelcu w tym samym czasie w odniesieniu do bezrobotnych ogółem wynosił od 20% do 27%.

(akta kontroli str. 5-91; 2930-2945; 2952-2956; 2962)

1.2.2. Ogłoszony stan epidemii COVID-19 nie wpłynął znacząco na zmianę liczby osób z niepełnosprawnością będących w ewidencji PUP w Zgorzelcu. Na koniec 2020 r. liczba ta wynosiła 192 osoby (179 bezrobotnych i 13 poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu) i była niższa o pięć osób w odniesieniu do stanu na koniec 2019 r. (197 osób, tj. 185 bezrobotnych i 12 poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu) oraz o osiem w odniesieniu do stanu na koniec 2018 r. (200 osób, tj. 186 bezrobotnych i 14 poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu).

W celu złagodzenia negatywnych skutków, jakie stan epidemiczny wywołuje dla rynku pracy, PUP w Zgorzelcu zgodnie z ustawą z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw²⁰, pomocy przedsiębiorcom i innym uprawnionym podmiotom udzielił wsparcia na łączną kwotę 24 054,4 tys. zł, z tego: 62,7% w formie niskoprocentowanych pożyczek z Funduszu Pracy dla mikroprzedsiębiorców lub dla organizacji pozarządowych (15 076,6 tys. zł);

¹⁷ 122 bezrobotnych i 4 osoby poszukujące pracy.

¹⁸ 126 bezrobotnych i 5 osoby poszukujące pracy.

¹⁹ 125 bezrobotnych i 5 poszukujących pracy.

²⁰ Dz.U. z 2020 r. poz. 568, ze zm. Dalej: Tarcza Antykryzysowa lub ustawa o COVID-19.

11,3% w formie dofinansowania części kosztów prowadzenia działalności gospodarczej dla przedsiębiorców samozatrudnionych (2 725,5 tys. zł); 25,3% w formie dofinansowania części kosztów wynagrodzeń pracowników oraz należnych od nich składek na ubezpieczenia społeczne dla mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców lub dla organizacji pozarządowych (6 092,3 tys. zł); 0,7% w formie dotacji dla mikro i małych przedsiębiorstw określonych branż (160 tys. zł).

W Urzędzie nie było możliwości ustalenia, ile osób z niepełnosprawnością skorzystało z form wsparcia przewidzianych w ustawie o COVID-19.

Dyrektor PUP wyjaśniła, że PUP w Zgorzelcu nie było możliwości monitorowania liczby osób z niepełnosprawnością korzystających z form wsparcia przewidzianych w ramach tzw. Tarczy Antykryzysowej oraz czy pozwoliło im to na utrzymanie się na rynku pracy. Wnioskodawcy nie informowali PUP w Zgorzelcu czy posiadają stopień niepełnosprawności lub czy zatrudniają osoby z orzeczeniem o niepełnosprawności, ponieważ informacji takiej nie przewidziano we wnioskach o wsparcie w ramach Tarczy Antykryzysowej.

Badaniem objęto trzy wnioski o udzielenie pomocy w ramach Tarczy Antykryzysowej, tj. dwa wnioski złożone przez osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą o udzielenie pożyczki na pokrycie bieżących kosztów prowadzenia działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorcy przyznawanej na podstawie art.15zzd ustawy o COVID-19 oraz jeden wniosek pracodawcy zatrudniającego osobę z niepełnosprawnością o udzielenie dofinansowania części kosztów wynagrodzeń pracowników oraz należnych od tych wynagrodzeń składek na ubezpieczenia społeczne w związku ze spadkiem obrotów gospodarczych w następstwie wystąpienia COVID-19. Urząd prawidłowo udzielił wsparcia ww. podmiotom oraz właściwie zweryfikował rozliczenie udzielonej pomocy.

(akta kontroli str. 38-91; 2963; 3012; 3017-3019)

1.3. Usługi rynku pracy

1.3.1. W latach 2018-2020 PUP w Zgorzelcu pozyskał 5 394 ofert pracy²¹, w tym 115²² dla osób z niepełnosprawnością (siedem subsydiowanych i 108 niesubsydiowanych). Na rozmowy kwalifikacyjne do pracodawców wydanych zostało ogółem 9 359²³ skierowań do pracy (w tym 1 360²⁴ na oferty subsydiowane). Dla osób z niepełnosprawnością wydano ogółem 679²⁵ skierowań (w tym 93²⁶ na oferty subsydiowane). W ogólnej liczbie wydanych skierowań do pracy 7,26% stanowiły skierowania do pracy dla osób z niepełnosprawnością. W wyniku przekazania oferty, zatrudnienie uzyskało 57 osób z niepełnosprawnością.

(akta kontroli str. 5-37; 151-158; 164-171; 2965)

1.3.2. Na specjalistyczne badania psychologiczne i lekarskie umożliwiające wydawanie opinii o przydatności zawodowej do pracy i zawodu albo kierunku szkolenia skierowano 46 osób bezrobotnych lub poszukujących pracy, w tym pięć osób z niepełnosprawnością (10,87%). W grupowych poradach zawodowych udział wzięły 103 osoby, w tym 13 niepełnosprawnych (12,62%). W latach objętych kontrolą Urząd nie organizował szkoleń z zakresu umiejętności poszukiwania pracy.

²¹ 2 668 w 2018 r. (257 subsydiowanych i 2 411 niesubsydiowanych); 1 537 w 2019 r. (157 subsydiowane i 1 380 niesubsydiowane) oraz 1 189 w 2020 r. (121 subsydiowane i 1 068 niesubsydiowane).

²² 74 w 2018 r. (dwie subsydiowane i 72 niesubsydiowane); 30 w 2019 r. (czterech subsydiowanych i 26 niesubsydiowanych) oraz 11 w 2020 r. (1 subsydiowane i 10 niesubsydiowanych).

²³ 4 578 w 2018 r.; 3 318 w 2019 r. i 1 463 w 2020 r.

²⁴ 680 w 2018 r.; 453 w 2019 r. i 227 w 2020 r.

²⁵ 305 w 2018 r.; 291 w 2019 r. i 83 w 2020 r.

²⁶ 31 w 2018 r.; 54 w 2019 r. i osiem w 2020 r.

Dyrektor PUP wyjaśniał, że Urząd nie organizował szkoleń z zakresu umiejętności poszukiwania pracy z powodu niskich efektów zatrudnieniowych w latach ubiegłych, a Urząd zobligowany jest do racjonalnego gospodarowania środkami przeznaczonymi na aktywizację zawodową. W poradach grupowych uczestniczyły 103 osoby, w tym 13 z niepełnosprawnością²⁷. Z porad indywidualnych skorzystało 741 osób, w tym 39 z niepełnosprawnością²⁸. W ramach wskazanych porad odbyło się 793 rozmów doradczych, w tym 45 rozmów z osobami z niepełnosprawnością. Z informacji zawodowych indywidualnych skorzystało 39 osób, w tym cztery z niepełnosprawnością²⁹. W ramach współpracy z Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej w Jeleniej Górze w 2019 r. cztery osoby, w tym jedna z niepełnosprawnością, odbyły konsultacje z doradcą zawodowym – psychologiem.

(akta kontroli str. 2969, 3017-3019)

1.4. Działania kontrolne w PUP

W kontrolowanym okresie, organy zewnętrzne³⁰ przeprowadziły w PUP w Zgorzelcu pięć kontroli, z których jedna, przeprowadzona przez służby kontrolne Wojewody Dolnośląskiego, swoim zakresem objęła m.in. działania związane z aktywizacją osób z niepełnosprawnością. W tym przypadku zostały wydane zalecenia pokontrolne, dotyczące stosowania się do obowiązku prawnego wydawania decyzji administracyjnych³¹ w sprawach wstrzymania i wznowienia wypłaty dodatku aktywizacyjnego oraz określania okoliczności nie przysługiwania dodatku aktywizacyjnego³². O wykonaniu zaleceń pokontrolnych Urząd poinformował organ kontrolujący pismem z dnia 6 sierpnia 2018 r., tj. przed upływem wyznaczonego terminu 13 sierpnia 2018 r.

(akta kontroli str. 2814-2815; 2818-2827)

W okresie objętym kontrolą w rejestrze skarg i wniosków PUP odnotowano wpływ ośmiu skarg. Żadna z nich nie dotyczyła osób z niepełnosprawnością. Wszystkie zostały uznane za niezasadne.

(akta kontroli str. 2816-2817)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

PUP nie opracował Programu promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy, co było niezgodne z art. 9 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 9 ust. 2 ustawy o promocji zatrudnienia.

Dyrektor PUP wyjaśniła, że opracowanie Strategii na lata 2015-2020 zostało zlecone firmie zewnętrznej przez Powiat Zgorzelecki, który był partnerem przy tworzeniu Strategii. Jednakże PUP w Zgorzelcu co roku sporządzał szczegółową informację o sytuacji na lokalnym rynku pracy oraz sprawozdania z działalności Urzędu w zakresie aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych, w tym z niepełnosprawnością z Powiatu Zgorzeleckiego. Sprawozdania przekazywane były do Starosty Zgorzeleckiego oraz Biura Rady Powiatu Zgorzeleckiego. Ponadto wskazał, że corocznie przedstawiała ww. informacje na sesjach Rady Powiatu Zgorzeleckiego.

(akta kontroli str. 3212-3213)

²⁷ Cztery w 2018 r., osiem w 2019 r. i jedna w 2020 r.

²⁸ 14 w 2018 r., 19 w 2019 r. i sześć w 2020 r.

²⁹ Jedna w 2018 r., trzy w 2019 r. (0 w 2020 r.).

³⁰ Trzy kontrole przeprowadziły służby kontrolne Wojewody Dolnośląskiego, dwie – Starostwo Powiatowe w Zgorzelcu.

³¹ Określonego w art. 9 ust. 1 pkt 14 lit. b ustawy o promocji zatrudnienia oraz art. 104 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2021 r. poz. 735, ze zm.). Dalej: k.p.a.

³² Zgodnie z art. 48 ust. 4 pkt 1-4 ustawy o promocji zatrudnienia.

Z kolei z informacji przekazanej NIK przez Starostę Zgorzeleckiego wynikało, że w jego ocenie w Strategii uchwalonej na lata 2021-2027 postanowienia art. 9 ust. 1 pkt 1 ustawy o promocji zatrudnienia spełnia rozdział III Strategii „Kierunki działań”, kierunek: Polityka rynku pracy. Jak wskazał, Rozdział zawierał cele szczegółowe oraz zadania wytypowane do realizacji, gdzie oprócz wsparcia małych i mikroprzedsiębiorców, a także pomocy dla osób podejmujących działalność gospodarczą w odległości od dotychczasowego miejsca zamieszkania wynoszącej co najmniej 80 km, wyszczególniono do realizacji edukację i promocję. Kampania informacyjno-promocyjna skierowana jest do pracodawców i przedstawia korzyści, w szczególności finansowe, płynące z zatrudnienia osób bezrobotnych. Uczestnikami zadania promocyjnego są: PUP w Zgorzelcu, Zarząd Powiatu Zgorzeleckiego oraz organizacje społeczne. Starosta w informacji dla NIK zadeklarował spełnienie postanowienia art. 9 ust. 1 pkt 1 ustawy o promocji zatrudnienia.

(akta kontroli str. 3020-3024)

W ocenie NIK ustawa o promocji zatrudnienia jednoznacznie nakłada na powiatowy urząd pracy obowiązek opracowania i realizacji programu promocji zatrudnienia. Z art. 9 ust. 1 pkt 1 tej ustawy wynika, że do zadań samorządu w zakresie polityki rynku pracy należy m.in. opracowanie i realizacja programu promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy stanowiącego część powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, o której mowa w odrębnych przepisach³³. W art. 9 ust. 2 ustawy o promocji zatrudnienia wskazano natomiast wprost, że zadania samorządu wymienione w ust. 1, a więc także opracowanie programu promocji zatrudnienia, wykonywane są przez powiatowe urzędy pracy.

OCENA CZĄSTKOWA

Funkcjonujący w Powiecie Zgorzeleckim Program Działań na rzecz Osób Bezrobotnych, w tym z niepełnosprawnością, nie posiadał zdefiniowanych docelowych wartości żadnego ze wskaźników, przez co nie przekazywał bieżącej i obiektywnej informacji na temat efektów ich realizacji. Nieokreślenie mierzalnych wskaźników realizacji założonych celów, pozbawiało ten dokument elementu rozliczalności.

Zgodnie z art. 69 ust. 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych³⁴, nieokreślenie bazowych i docelowych wartości mierników, pozwalających na ocenę stopnia realizacji zakładanych celów i zadań jest nie dostosowaniem się do Standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych wydanych przez Ministra Finansów³⁵.

Środki finansowe na aktywizację zawodową PUP planował i wydatkował w podziale na podstawowe formy aktywizacji. Prawidłowo realizowano projekty w zakresie promocji zatrudnienia, w tym przeciwdziałania bezrobociu, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnością.

³³ M.in. art. 19 pkt 1 oraz 16b ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876, ze zm.).

³⁴ Dz.U. z 2021 r. poz. 305.

³⁵ Komunikat nr 23 Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2009 r. w sprawie standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych (Dz. Urz. MF z 2009 r. Nr 15 poz. 84).

2. Prawdliwość i skuteczność aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych oraz trwałość ich zatrudnienia

2.1. Współpraca PUP z osobą z niepełnosprawnością zarejestrowaną jako bezrobotny/poszukujący pracy

Opis stanu faktycznego

2.1.1. Na koniec 2018 r. IPD realizowało 131 ze 186 - ujętych w ewidencji - bezrobotnych osób z niepełnosprawnością, na koniec 2019 r. – 160 ze 183 osób, a na koniec 2020 r. – 165 ze 179 osób. W czasie tym, IPD nie realizowała żadna z osób z niepełnosprawnością poszukujących pracy.

(akta kontroli str. 38-91; 2952-2956)

Analiza dokumentacji 24 bezrobotnych osób z niepełnosprawnością (w tym ośmiu nieobjętych w latach 2018-2020 żadną formą aktywizacji zawodowej) oraz sześciu osób z niepełnosprawnością poszukujących pracy wykazała, że:

- IPD został przygotowany dla wszystkich 24 bezrobotnych osób z niepełnosprawnością objętych badaniem. Dla żadnej z sześciu (objętych badaniem) osób poszukujących pracy nie opracowano IPD, ponieważ nie było wymogu ustawowego;
- IPD przygotowywane były przez doradców klienta (pośredników pracy) przy udziale bezrobotnej osoby z niepełnosprawnością (udział każdorazowo potwierdzony został podpisem osoby bezrobotnej);
- w jednym przypadku IPD został sporządzony z przekroczeniem wymaganych 60 dni, tj. po 94 dniach od rejestracji bezrobotnego, gdyż osoba bezrobotna, której dotyczył sporządzany IPD przebywała na zwolnieniu lekarskim od 8 stycznia 2020 r. do 16 lutego 2020 r. (data rejestracji - 14 listopada 2019 r., data sporządzenia IPD - 17 lutego 2020 r.), w pozostałych przypadkach terminy zostały zachowane;
- opracowane IPD zawierały wszystkie elementy wynikające z art. 34a ust. 2 pkt 1-5 ustawy o promocji zatrudnienia;
- w okresie realizacji IPD dokonano siedmiu modyfikacji IPD stosownie do zmieniającej się sytuacji bezrobotnego;
- w IPD ujmowano powtarzalne zapisy takie jak np. warunki zakończenia: uzyskanie pomocy w podjęciu pracy lub samozatrudnieniu, działanie do samodzielnej realizacji – samodzielne poszukiwanie pracy za pośrednictwem Internetu, prasy, agencji zatrudnienia, składanie dokumentów aplikacyjnych. W przypadku formy kontaktów, ich liczby i terminów stosowano ogólny zapis: końcowym terminem wykonania działania była zawsze zaplanowana data zakończenia IPD, a liczba kontaktów z odpowiednim pracownikiem w zależności od zaplanowanego działania (np. kontakt z doradcą klienta, doradcą zawodowym) był określany konkretną liczbą, np. co najmniej cztery, a nie dokładnym terminem.

Dyrektor PUP wskazała, że doradcy klienta opracowywali IPD w systemie informatycznym SYRIUSZ. Na etapie przygotowania IPD w szablonie dokonywali odpowiednich zapisów w zależności od ustaleń z klientem. W trakcie realizacji IPD terminy i wykonanie poszczególnych działań były na bieżąco uzupełniane w systemie SYRIUSZ. Działania i ich terminy są widoczne po sporządzeniu wydruku z tego systemu. Po uchynieniu z dniem 14 czerwca 2019 r. rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 maja 2014 r. w sprawie profilowania pomocy dla bezrobotnego³⁶, dokonano analizy IPD i ich aktualizacji wyłącznie

³⁶ Dz.U. poz. 631.

w przypadku III profilu w szczególności w zakresie dodania usługi pośrednictwa pracy (zgodnie z art. 2 ustawy z dnia 26 kwietnia 2019 r. o zmianie ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy³⁷, IPD których realizacja rozpoczęła się przed dniem 14 czerwca 2019 r. i nadal trwała, mogły zostać zmodyfikowane w zakresie zaplanowanych do realizacji działań, zaplanowanych terminów realizacji poszczególnych działań oraz terminu i warunków zakończenia realizacji IPD, w celu uwzględnienia form pomocy, które nie były możliwe do zastosowania ze względu na profil pomocy ustalony dla bezrobotnego przed dniem wejścia w życie ustawy).

(akta kontroli str. 3017-3019; 3025-3150)

2.1.2. Według stanu na dzień 31 grudnia 2020 r. w PUP w Zgorzelcu zarejestrowanych było 125 osób długotrwale bezrobotnych z niepełnosprawnością, co stanowiło 69,8% bezrobotnych osób z niepełnosprawnością ogółem (179 osób). Dodatkowo zarejestrowanych było pięć osób z niepełnosprawnością, poszukujących pracy w sposób długotrwały, co stanowiło 38,5% niepełnosprawnych poszukujących pracy ogółem (13 osób).

W analizowanym okresie 137 osób bezrobotnych z niepełnosprawnością nie było objętych żadną formą aktywizacji zawodowej, z zarejestrowanych ogółem 500 (24,9%). Osoby te korzystały głównie z pośrednictwa pracy. Lekki stopień niepełnosprawności posiadało 80 osób, umiarkowany - 50, znaczny - siedem.

(akta kontroli str. 38-91; 2946-2951)

Dyrektor PUP wyjaśniła, iż nie objęcie bezrobotnych osób z niepełnosprawnością aktywnymi formami wsparcia wynikało głównie z ich stanu zdrowia. Większość z tych osób posiadała schorzenia neurologiczne, psychiczne lub narządu ruchu. Urząd wobec tych osób stosował przede wszystkim usługę pośrednictwa pracy, biorąc pod uwagę ograniczenia zdrowotne tych osób. Podniosła, że na lokalnym rynku pracy brakuje zakładów aktywizacji zawodowej oraz zakładów pracy chronionej oraz ofert typu telepraca. W jej ocenie, pracodawca mając do wyboru osobę pełnosprawną lub z niepełnosprawnościami, najczęściej dokona wyboru tej pierwszej. Aby zatrudnić osobę z niepełnosprawnością zwłaszcza ze stopniem znacznym lub umiarkowanym pracodawcy zobligowani są do zapewnienia odpowiednich warunków pracy. W ocenie pracodawców rekompensata za zatrudnienie osoby z niepełnosprawnością jest mało atrakcyjna i nieadekwatna do wymogów stworzenia miejsca pracy i zatrudnienia osoby z orzeczonym stopniem niepełnosprawności. Poza tym – jak podkreśliła – są to najczęściej osoby słabo wykształcone i z niskimi kompetencjami społecznymi, najczęściej długoletni klienci ośrodków pomocy społecznej. Wśród osób tych zauważa się niską motywację i aktywizację zawodową. Dalej argumentowała, że często osoby z niepełnosprawnością pobierają różnego rodzaju świadczenia pieniężne i nie podejmują pracy w obawie przed utratą tych świadczeń. Jest to też grupa osób słabo mobilna z małą dojrzałością społeczną i zawodową. Osoby te czują się z powodu swoich ograniczeń zagubione na rynku pracy i wymagałyby dużego zaangażowania ze strony asystenta osoby z niepełnosprawnością.

NIK zauważa, że w myśl ustawy o promocji zatrudnienia, powiatowy urząd pracy realizuje założenia polityki rynku pracy poprzez zadania samorządu powiatowego, w tym m.in. podejmowanie i realizowanie zadań zmierzających do ograniczenia bezrobocia i jego negatywnych skutków. Brak podejmowania prób aktywizacji zawodowej wszystkich bezrobotnych osób z niepełnosprawnością nie sprzyja ograniczaniu bezrobocia oraz jego negatywnych skutków. W ocenie NIK, zasadne

³⁷ Dz.U. poz. 986.

byłoby podejmowanie przez Urząd działań w celu objęcia większej liczby osób z niepełnosprawnością aktywnymi formami aktywizacji.

(akta kontroli str. 3000-3007)

Badanie dokumentacji ośmiu osób bezrobotnych długotrwale z niepełnosprawnością (powyżej roku), nieobjętych w latach 2018-2020 żadną formą aktywizacji zawodowej, wykazało, że:

- we wszystkich przypadkach PUP w Zgorzelcu poinformował bezrobotnych o przysługujących im prawach i obowiązkach,
- dla wszystkich osób został opracowany IPD,
- żadna osoba nie była w latach 2018-2020 kierowana przez PUP w Zgorzelcu do Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej lub do innej instytucji rynku pracy, w celu dokonania diagnozy problemów bezrobotnego na rynku pracy i pomocy w planowaniu kariery zawodowej,
- żadna z osób objętych badaniem nie została skierowana w latach 2018-2020 na staż, szkolenie, do udziału w pracach interwencyjnych, nie uzyskała bonu na zasiedlenie, nie uzyskała jednorazowych środków na dofinansowanie podejmowania działalności gospodarczej, jak też zatrudnienia na stanowisku na którego wyposażenie lub doposażenie pracodawca uzyskał refundację kosztów,
- dwie osoby otrzymały wyłącznie informacje na temat ofert pracy będących na stronach internetowych PUP, trzy osoby otrzymały po dwie propozycje pracy będące w dyspozycji Urzędu, jedna osoba otrzymała trzy propozycje pracy będące w dyspozycji Urzędu, jedna siedem propozycji pracy i jedna 13 propozycji pracy. Żadna ze wskazanych osób nie została zaakceptowana przez pracodawcę.

(akta kontroli str. 3025-3150)

2.2. Formy wsparcia osób z niepełnosprawnością zarejestrowanych w PUP w charakterze bezrobotnych lub poszukujących pracy i ich skuteczność

Opis stanu faktycznego

W PUP w Zgorzelcu nie było wewnętrznych regulaminów dotyczących organizacji stażu dla bezrobotnych, prac interwencyjnych, dokonywania refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy, przyznawania środków na podjęcie działalności gospodarczej. Nie określono zasad przyznawania poszczególnych form aktywizacji zawodowej, w tym m.in. trybu składania i rozpatrywania wniosków, zawierania umów oraz ich rozliczania. Dyrektor PUP wyjaśniła, że bezrobotni i poszukujący pracy mają taki sam dostęp do aktualnych ofert pracy, w tym ofert subsydiowanych. Oferty są udostępnione na stronie internetowej PUP, na tablicach ogłoszeń w Urzędzie w poczekalniach oraz u doradców klienta i doradców zawodowych. Zadaniem doradców jest informowanie klientów o bieżących (odpowiednich dla osób zarejestrowanych) ofertach pracy. Osobom z niepełnosprawnością oraz pracodawcom zatrudniającym te osoby udzielano pomocy finansowej zgodnie z wymogami określonymi w rozporządzeniach wykonawczych do ustawy o promocji zatrudnienia.

Dyrektor PUP wyjaśniła ponadto, że przepisy prawa w oparciu, o które działa Urząd nie wymagają stosowania uregulowań wewnętrznych oraz procedur w zakresie organizacji form aktywizacji zawodowej. PUP w Zgorzelcu od wielu lat stosuje strategię, że po dokonaniu i zatwierdzeniu podziału środków na poszczególne formy aktywizacji zawodowej, ogłasza nabór wniosków o: zawarcie umowy o zorganizowanie stażu, prac interwencyjnych, dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej lub wyposażenia/doposażenia stanowiska pracy. Ogłoszenie

udostępniane jest na głównej stronie internetowej Urzędu oraz na tablicach ogłoszeń w budynku Urzędu, dodatkowo przesyłane są drogą e-mailową na portale internetowe, do Starostwa Powiatowego w Zgorzelcu i innych jednostek, np. ośrodków pomocy społecznej.

(akta kontroli str. 2857-2901; 3017-3019)

2.2.1. Zgodnie z uchwałami Powiatowej Rady Rynku Pracy, w latach 2018-2020 wydatki na szkolenia dla osób bezrobotnych zaplanowano na kwotę 119,40 tys. zł³⁸ w 2018 r., 145,95 tys. zł³⁹ w 2019 r. i 94,61 tys. zł⁴⁰ w 2020 r. Wydatkowano odpowiednio 91,60 tys. zł, 68,83 tys. zł i 25,54 tys. zł. W badanym okresie w szkoleniach łącznie uczestniczyło 61 osób bezrobotnych (w tym jedna osoba z niepełnosprawnością). Szkolenie ukończyły 54 osoby (jedna z niepełnosprawnością). Zatrudnienie uzyskało 28 osób (w tym jedna z niepełnosprawnością). Według stanu na dzień 31 stycznia 2021 r. pozostawało w zatrudnieniu 19 osób, w tym jedna z niepełnosprawnością. Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej osób bezrobotnych wynosił 51,72% w 2018 r., 60% w 2019 r. i 20% w 2020 r., natomiast wskaźnik efektywności kosztowej odpowiednio 6,10 tys. zł, 5,73 tys. zł i 25,60 tys. zł.

(akta kontroli str. 92-103; 591-623; 2959-2961; 2966-2968)

Przy udzielaniu zamówień publicznych Urząd zobowiązany był stosować Regulamin udzielania zamówień publicznych o wartości nieprzekraczającej równowartości kwoty 30 000 euro wprowadzony zarządzeniem Dyrektor Urzędu nr 7/2017 z dnia 28 grudnia 2017 r.

Jednocześnie w okresie od dnia 28 grudnia 2017 r. w PUP w Zgorzelcu obowiązywał Regulamin wyboru instytucji szkoleniowych do przeprowadzenia szkoleń bezrobotnych i innych osób uprawnionych, wprowadzony zarządzeniem Dyrektor Urzędu nr 8/2017 z dnia 28 grudnia 2017 r.

Dyrektor PUP wskazała, że zgodnie z Regulaminem wyboru instytucji szkoleniowych do przeprowadzenia szkoleń bezrobotnych i innych osób uprawnionych, w celu wyboru instytucji szkoleniowej przeprowadzane jest rozeznanie rynkowe poprzez umieszczenie na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu zaproszenia do składania ofert oraz jego przesłanie za pośrednictwem e-maila do co najmniej dwóch potencjalnych instytucji szkoleniowych, wybranych w oparciu o wiedzę o wcześniej realizowanych zamówieniach lub oferty, które wpływały do Urzędu poza prowadzonym postępowaniem. Osoba uprawniona ubiegając się o szkolenie indywidualne może także wskazać wybraną przez siebie instytucję szkoleniową, do której również zostaje przesłane zaproszenie do składania ofert. Wyboru najkorzystniejszej oferty dokonuje się według ustalonych w Regulaminie kryteriów. Podniosła także, że ze względu na odmienną specyfikę szkoleń indywidualnych, tj. nieprzewidywalność, która decyduje o braku regularności i powtarzalności, każde ze szkoleń traktowane było jako odrębna usługa bez sumowania wartości poszczególnych szkoleń.

W latach 2018-2020 ogłoszenia o naborach wniosków na szkolenia były udostępniane poprzez zamieszczanie na tablicach ogłoszeń, stronie internetowej Urzędu (daty ogłoszeń naborów: 17 stycznia 2018 r., 12 lipca 2018 r. - nabór konkurs w ramach POWER – dotyczyło sześciu osób mających w planach ubieganie się o jednorazowe środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej, 19 stycznia 2019 r., 27 stycznia 2020 r.). Ponadto informacje te przekazywane były bezpośrednio przez doradców klienta w trakcie kontaktów z interesantami.

³⁸ Fundusz Pracy – 0,50 tys. zł, Projekty i programy – 118,90 tys. zł,

³⁹ Fundusz Pracy – 1,45 tys. zł, Projekty i programy – 144,50 tys. zł.

⁴⁰ Fundusz Pracy – 11,61 tys. zł, Projekty i programy – 83,00 tys. zł.

Wysyłane były do ośrodków pomocy społecznej, jednostek organizacyjnych, zamieszczane w prasie lokalnej.

(akta kontroli str. 2857-2901; 2902-2928; 3017-3019)

W badanym okresie w szkoleniu uczestniczyła w ramach bonu szkoleniowego tylko jedna osoba z niepełnosprawnością. Osoba ta ukończyła szkolenie z wynikiem pozytywnym i podjęła pracę w okresie od 6 lipca 2018 r. do 31 grudnia 2018 r. Ponownej rejestracji w Urzędzie dokonała 10 stycznia 2019 r. i z dniem 6 marca 2019 r. otrzymała jednorazowe środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej. Na dzień 31 grudnia 2020 r. nie figurowała w ewidencji osób bezrobotnych.

Badanie dokumentacji bonu szkoleniowego w przedmiocie kurs Ombre Brows – Step I wykazało, iż osoba niepełnosprawna miała w IPD ujęty jako działanie do realizacji bonu szkoleniowy. Przyznano osobie bonu szkoleniowy zgodnie z ogłoszonymi na rok 2018 r. zasadami przyznawania bonu szkoleniowego w maksymalnej wartości 4 000 zł.

Dyrektor PUP wyjaśniła, że w kontrolowanym okresie, pomimo przeprowadzenia 54 postępowań o udzielenie zamówienia na usługi szkoleniowe, w 16 postępowaniach nie udało się pozyskać oferty szkoleniowej. W tych postępowaniach dwukrotnie ogłaszano także zaproszenie do składania ofert na przeprowadzenie szkolenia dla osoby z niepełnosprawnością. Z wyjaśnień Dyrektor PUP wynikało, że jedną z przyczyn utrudniających realizację szkoleń była znikoma liczba instytucji szkoleniowych na lokalnym rynku pracy, oferujących kształcenie w bardzo ograniczonym zakresie. W związku z powyższym realizacja usług szkoleniowych wiąże się z pozyskiwaniem oferentów spoza Powiatu Zgorzeleckiego, co z kolei wiąże się z koniecznością codziennych dojazdów osób skierowanych na zajęcia, bądź co najmniej kilkudniowymi wyjazdami do odległych miast. Często jest to przyczyną rezygnacji osób z udziału w szkoleniach, a także brakiem ofert instytucji, które nie mogą zagwarantować kursantom miejsca zakwaterowania.

(akta kontroli str. 159-163; 3013; 3017-3019)

2.2.2. W latach 2018-2020 wydatki na staże dla osób bezrobotnych wyniosły 1 119,50 tys. zł, w tym 29,37 tys. zł dla osób z niepełnosprawnością. W stażach uczestniczyło 178 osób bezrobotnych, w tym cztery z niepełnosprawnością. Staż ukończyło odpowiednio 161 i cztery osoby. Zatrudnienie po stażu uzyskało 128 bezrobotnych, w tym trzy z niepełnosprawnością. Według stanu na dzień 31 stycznia 2021 r. 92 osoby bezrobotne pozostawały w zatrudnieniu (zweryfikowano na podstawie raportu U1). Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej osób bezrobotnych wynosił 85,18% w 2018 r., 65,21% w 2019 r. i 85,29% w 2020 r., natomiast wskaźnik efektywności kosztowej wynosił odpowiednio 6,92 tys. zł, 11,28 tys. zł i 10,44 tys. zł. Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej osób bezrobotnych niepełnosprawnych wynosił 0% w 2018 r., 100,0% w 2019 r. i 0% w 2020 r., natomiast wskaźnik efektywności kosztowej wynosił odpowiednio 0 tys. zł, 6,59 tys. zł i 0 tys. zł.

Analiza dokumentacji trzech naborów na staż wykazała, że:

- aktywizacja realizowana była zgodnie z przepisami ustawy o promocji zatrudnienia oraz rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 20 sierpnia 2009 r. w sprawie szczegółowych warunków odbywania stażu przez bezrobotnych⁴¹,

⁴¹ Dz.U. Nr 142, poz. 1160.

- w dwóch przypadkach pracodawca zaproponował kandydata na staż, natomiast w pozostałym wybrał jednego z siedmiu kandydatów zaproponowanych przez Urząd,
- wniosek o organizację stażu każdorazowo uzyskał pozytywną opinię,
- Urząd wydał osobom bezrobotnym skierowania do odbycia stażu,
- wszystkie osoby skierowane na staż uzyskały pozytywne opinie i zostały zatrudnione.

Badanie dokumentacji trzech niepełnosprawnych, którzy odbyli staż na podstawie skierowań z Urzędu wykazało, że aktywizacja prowadzona była zgodnie z rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 20 sierpnia 2009 r. w sprawie szczegółowych warunków odbywania stażu przez bezrobotnych. We wszystkich przypadkach organizatorzy wywiązali się z obowiązku zatrudnienia stażysty na czas określony po ukończeniu stażu. Żadna z tych osób do dnia 31 stycznia 2021 r. nie powróciła do rejestru bezrobotnych.

(akta kontroli str. 92-103; 591-623; 2857-2901; 2959-2961; 2966-2968; 3008)

2.2.3. W latach 2018-2020 wydatki na prace interwencyjne dla osób bezrobotnych wyniosły 522,60 tys. zł, w tym 5,74 tys. zł dla osób z niepełnosprawnością. W pracach interwencyjnych uczestniczyło 134 osób bezrobotnych, w tym czterech z niepełnosprawnością. Prace interwencyjne ukończyło odpowiednio 82 osoby i trzy osoby. Zatrudnienie po pracach interwencyjnych uzyskało 74 bezrobotnych, w tym trzech z niepełnosprawnością. Na dzień 31 stycznia 2021 r. 60 osób bezrobotnych i jedna osoba z niepełnosprawnością pozostawały w zatrudnieniu lub prowadziły działalność gospodarczą (zweryfikowano na podstawie raportu U1). Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej osób bezrobotnych wynosił 89,18% w 2018 r., 92,0% w 2019 r. i 90,0% w 2020 r., natomiast wskaźnik efektywności kosztowej wynosił odpowiednio 5,00 tys. zł, 9,38 tys. zł i 7,86 tys. zł. Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej osób bezrobotnych z niepełnosprawnością wynosił odpowiednio 100,0% w 2018 r. i w 2020 r. oraz 0% w 2019 r., natomiast wskaźnik efektywności kosztowej wynosił odpowiednio 0 tys. zł, 0 tys. zł oraz 0,47 tys. zł.

Badanie dokumentacji jednego wniosku w sprawie zawarcia umowy o organizację zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych wykazało, że:

- aktywizacja realizowana była zgodnie z przepisami ustawy o promocji zatrudnienia oraz rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 24 czerwca 2014 r. w sprawie organizowania prac interwencyjnych i robót publicznych oraz jednorazowej refundacji kosztów z tytułu opłaconych składek na ubezpieczenie społeczne⁴²,
- wniosek nr WnP/20/0015 z dnia 18 sierpnia 2020 r. o zorganizowanie i finansowanie prac interwencyjnych złożony na jedno stanowisko pracy (nauczyciel przedszkola) został rozpatrzony pozytywnie w dniu 17 września 2020 r.,
- o rozpatrzeniu wniosku i podjętej decyzji wnioskodawca został poinformowany pismem z dnia 17 września 2020 r., tj. w terminie 30 dni od dnia złożenia wniosku,
- pracodawca zawarł umowę o pracę z bezrobotną osobą z niepełnosprawnością na czas określony od dnia 1 października 2020 r. do 31 grudnia 2020 r., następnie umowa została przedłużona na czas nieokreślony,
- osoba z niepełnosprawnością, która rozpoczęła tę formę aktywizacji z dniem 1 października 2020 r. nadal pozostawała w zatrudnieniu.

(akta kontroli str. 92-103; 591-623; 2857-2901; 2959-2961; 2966-2968; 3010)

⁴² Dz.U. poz. 864. Dalej: rozporządzenie w sprawie prac interwencyjnych i robót publicznych.

2.2.4. W latach 2018-2020 osoby z niepełnosprawnością zarejestrowane jako bezrobotne lub poszukujące pracy nie kierowano do udziału w pracach publicznych. Dyrektor PUP wskazała, iż podmioty nie wykazują zainteresowania robotami publicznymi i instrument ten ostatni raz był realizowany w 2010 roku.

(akta kontroli str. 3017-3019)

2.2.5. W latach 2018-2020 wydatki z tytułu przyznania jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej wyniosły 6 384,3 tys. zł, w tym 100,0 tys. zł dla osób z niepełnosprawnością. W tej formie aktywizacji uczestniczyło 318 osób bezrobotnych, w tym pięć z niepełnosprawnością.

Na dzień 31 stycznia 2021 r. 255 osób bezrobotnych i sześć osób z niepełnosprawnością pozostawało w zatrudnieniu lub prowadziło działalność gospodarczą, co zweryfikowano na podstawie raportu U1. Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej osób bezrobotnych wynosił 95,37% w 2018 r., 97,09% w 2019 r. i 100,0% w 2020 r., natomiast wskaźnik efektywności kosztowej wynosił odpowiednio 21,45 tys. zł, 62 tys. zł i 6,33 tys. zł. Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej osób bezrobotnych z niepełnosprawnością wynosił 100,0% w latach 2018-2020, natomiast wskaźnik efektywności kosztowej wyniósł odpowiednio 9,50 tys. zł, 62 tys. zł i 6,33 tys. zł.

Badanie dokumentacji trzech osób z niepełnosprawnością, które w latach 2018-2020 otrzymały jednorazowe środki finansowe na rozpoczęcie działalności gospodarczej, wykazało, że ta forma aktywizacji realizowana była zgodnie z przepisami ustawy o promocji zatrudnienia oraz rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 lipca 2017 r. w sprawie dokonywania z Funduszu Pracy refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy oraz przyznawania środków na podjęcie działalności gospodarczej⁴³. W dwóch przypadkach PUP w Zgorzelcu przeprowadził kontrolę wykorzystania przyznanych środków finansowych. W jednym przypadku (w którym umowa nadal obowiązuje) wnioskodawca przesłał zdjęcia sprzętu zakupionego w ramach dotacji. Według stanu na dzień 31 stycznia 2021 r. aktywizowane osoby z niepełnosprawnością nadal prowadziły działalność gospodarczą. Dwie z tych osób skorzystały ze wsparcia w formie niskoprocentowanej pożyczki dla mikroprzedsiębiorców, natomiast jeden przedsiębiorca skorzystał pięciokrotnie z dotacji na pokrycie bieżących kosztów prowadzenia działalności gospodarczej, przyznanego w ramach Tarczy Antykryzysowej.

(akta kontroli str. 92-103; 591-623; 2857-2901; 2959-2961; 2966-2968; 3014-3016)

2.3. Instrumenty rynku pracy skierowane do pracodawców zatrudniających bezrobotnych, w tym w szczególności niepełnosprawnych

Opis stanu faktycznego

W latach 2018-2020 wydatki z tytułu refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska wyniosły 1 086,3 tys. zł, w tym 15,02 tys. zł dla osób z niepełnosprawnością. W tej formie aktywizacji uczestniczyły 63 osoby bezrobotne, w tym dwie z niepełnosprawnością. Zatrudnione zostały 158 osoby bezrobotne, w tym cztery osoby z niepełnosprawnością. Refundację kosztów wyposażenia lub doposażenia przyznano na 63 stanowiska pracy. Na dzień 31 stycznia 2021 r. 126 osób bezrobotnych i cztery osoby z niepełnosprawnością pozostawało w zatrudnieniu (co zweryfikowano na podstawie raportu U1). Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej tej formy aktywizacji zawodowej wyniósł 86,36% w 2018 r., 100,0% w 2019 r. i 94,10% w 2020 r., natomiast wskaźnik efektywności kosztowej wyniósł odpowiednio 6,83 tys. zł, 5,61 tys. zł i 8,97 tys. zł.

⁴³ Dz.U. poz. 1380, ze zm. Dalej: rozporządzenie w sprawie refundacji kosztów wyposażenia.

Refundację kosztów wyposażenia/wyposażenia stanowisk pracy, na których zatrudnieni zostali skierowani z PUP bezrobotni z niepełnosprawnością, otrzymał jeden pracodawca (wniosek z 15 lutego 2018 r.). Nabór wniosków prowadzony był w okresie od 29 stycznia 2018 r. do 3 kwietnia 2018 r. - wpłynęły 33 wnioski.

Analiza wniosku o dofinansowanie zatrudnienia osoby z niepełnosprawnością wykazała, że zachowany został tryb i zasady rozpatrywania wniosków, określone w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 lipca 2017 r. w sprawie dokonywania z Funduszu Pracy refundacji kosztów wyposażenia lub wyposażenia stanowiska pracy oraz przyznawania środków na podjęcie działalności gospodarczej⁴⁴.

(akta kontroli str. 92-103; 591-623; 2857-2901; 2959-2961; 2966-2968; 3011)

2.4. Efekty aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych i przestrzeganie zasad równego traktowania

Opis stanu faktycznego

2.4.1. W latach 2018-2020 PUP w Zgorzelcu osiągnął następujące wskaźniki efektywności zatrudnieniowej podstawowych form aktywizacji zawodowej⁴⁵ (łącznie dla podstawowych form aktywizacji zawodowej):

- w 2018 r. efektywność zatrudnieniowa wyniosła 86,3%, natomiast efektywność kosztowa 11,7 tys. zł (dla osób z niepełnosprawnością 77,78% i 5,48 tys. zł). Średnia krajowa efektywność zatrudnieniowa wyniosła 84,96%, a efektywność kosztowa 10,28 tys. zł;
- w 2019 r. efektywność zatrudnieniowa wyniosła 88,11%, natomiast efektywność kosztowa 13,74 tys. zł (dla osób z niepełnosprawnością 100% i 21,62 tys. zł). Średnia krajowa efektywność zatrudnieniowa wyniosła 85,52%, a efektywność kosztowa 10,15 tys. zł;
- w 2020 r. efektywność zatrudnieniowa wyniosła 92,65%, natomiast efektywność kosztowa 15,25 tys. zł (dla osób z niepełnosprawnością 85,71% i 4,93 tys. zł)⁴⁶.

(akta kontroli str. 92-103; 2959-2961; 2966-2968; 2970)

2.4.2. W okresie objętym kontrolą, udział osób z niepełnosprawnością długotrwale bezrobotnych, jak też osób zarejestrowanych w PUP w Zgorzelcu po raz kolejny w ogólnej liczbie bezrobotnych z niepełnosprawnością był wyższy w porównaniu do udziału wszystkich osób bezrobotnych długotrwale, jak też zarejestrowanych po raz kolejny, do bezrobotnych ogółem.

Odsetek osób długotrwale bezrobotnych w porównaniu do wszystkich osób bezrobotnych kształtował się następująco:

- w 2018 r. wynosił 65,59% bezrobotnych osób z niepełnosprawnością ogółem i 53,24% wszystkich bezrobotnych ogółem,
- w 2019 r. wynosił 68,11% bezrobotnych osób z niepełnosprawnością ogółem i 51,50% wszystkich bezrobotnych ogółem,
- w 2020 r. wynosił 69,83% bezrobotnych osób z niepełnosprawnością ogółem i 48,43% wszystkich bezrobotnych ogółem.

Odsetek osób zarejestrowanych po raz kolejny jako bezrobotni w odniesieniu do wszystkich osób bezrobotnych kształtował się następująco:

- w 2018 r. wynosił 90,43% bezrobotnych osób z niepełnosprawnością ogółem i 85,49% wszystkich bezrobotnych ogółem,

⁴⁴ Dz.U. poz. 1380, ze zm.

⁴⁵ Procentowy udział liczby osób, które w trakcie lub po zakończeniu udziału w podstawowych formach aktywizacji zawodowej zostały wykazane jako zatrudnione, w stosunku do liczby osób, które zakończyły udział w podstawowych formach aktywizacji zawodowej.

⁴⁶ Dane o średniej krajowej w 2020 r. nie zostały jeszcze opublikowane.

- w 2019 r. wynosił 89,09% bezrobotnych osób z niepełnosprawnością ogółem i 85,44% wszystkich bezrobotnych ogółem,
- w 2020 r. wynosił 92,41% bezrobotnych osób z niepełnosprawnością ogółem i 83,66% wszystkich bezrobotnych ogółem.

(akta kontroli str. 5-37; 38-91; 2952-2956; 2962)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Realizowane przez Urząd działania w zakresie aktywizacji zawodowej bezrobotnych były podejmowane prawidłowo i skutecznie przyczyniały się do podjęcia przez osoby z niepełnosprawnością trwałego zatrudnienia. Działaniami aktywizacyjnymi obejmowano głównie osoby wskazane przez pracodawców. Osiem osób spośród tych, dla których opracowano IPD, nie objęto inną formą aktywizacji, niż zapoznanie z ofertami pracy. Jednakże żadna z tych osób nie spotkała się z aprobatą wskazanego pracodawcy. W kontrolowanym okresie PUP osiągał wskaźniki efektywności zatrudnieniowej i kosztowej powyżej średniej krajowej. Jednak w analizowanym okresie 137 bezrobotnych osób z niepełnosprawnością nie było objętych żadną formą aktywizacji zawodowej.

IV. Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujący wniosek:

Wniosek

Opracowanie projektu Programu promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy, który zgodnie z art. 9 ust. 1 pkt 1 ustawy o promocji zatrudnienia powinien stanowić część powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK we Wrocławiu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Wrocław, dnia lipca 2021 r.

Kontroler
Maria Ossowska
Główny specjalista kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura we Wrocławiu
p.o. Dyrektor
Marcin Kaliński

.....
podpis

.....
podpis

